

ACC. N:R. M. 8055:1-7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Dr. Klais Reinhold
Härad: Kinnaröd Adress: Delajörvägen 5a, Göteborg
Socken: Vederlöf Berättat av: Densamme
Uppteckningsår: 1895; inl. 1941. Född år 1875 i Skatelöv.

"Anna Kuntä", - bondedotter, som fick
ett barn m. sin halvbröder.

Skriv endast på denna sida!

1) Ana Kunta.

Så hette hon i allmogens mun,
Anes Kunigunda, d. v. s. Kunigunda Anesdotter.

Hon var en bonddotter, som efter föräldrarnas
död jämta sin yngre halvbroder ärvit en litet
hemman, en s. k. ätting, som de två brukade och
levde på. —

Ana Kunta hade också förvärvat sig
ett ansett namn som skicklig matväverska.

Då hon var omkring 30 år, råkade hon ut för
något mycket sorgligt och oerhört vanäraande.

Hon befunns ha stått i vidant förhållande till
sin adertonårige halvbroder, att därav vart ett
barn, en gosse. — Alla förfasades över denna
"blodskam", som fördömdes av Guds och borgerlig
lag. Men Ana Kunta, som ansågs ha blivit "konstig"
genom sitt havandeskap, förklarades straff-fri

2)
såsom "mindre vetande". (Nog visste hon dock mer än de flesta av sin omgivning, vetgirig och löskunnig som hon var.)
Så hon på så sätt slapp från straff berodde nog på hänsyn av domstolen för barnets modervård.

Straffet drabbade desto hårdare fadern-halvbrodern. Han måste utstå kyrkplikt: sitta i stocken i vapenhuset en stund, medan menigheten passerade. Men den avhåll sig från att begåbla den arme med det annars brukliga "Fri dig!"
Man vände i stället bort ansiktet för att slippa se. "Stockstraffet" hade mist sin vild. Och den olycklige satt med ansiktet nedbukt i händerna, ett föremål för allas medömkan.

Den borgerliga rätten dömd honom till två års fästning, en mild dom för anseende till hans ungdom.

När den lille skulle döpas, ville prästen han skulle heta "Brot", sin moders brorson och faders systerson. Särskilt familjens invändningar samstades mot det namnet "Brot-Erik". Det välkända och oskyldiga barnet vält upp i hemmet och astade sig väl. Omvärlden kom fadern hem igen.

3)

ACC. N:R. M. 8055:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

återtog sitt arbete, stilla och undergivet, som om ingenting hänt. —

Men under de två brodern satt i fängelse, hade Anna Kunta hemfallit åt grubbel och samvetsbesvär. Hennes tankar sysslade med mångahanda, förnärmigast andervården och de döda. — Var det verkligen ett brott hon och halbrodern hade begått? Adams och Evas barn måste ju få vara singulära, annars hade det ju ej blivit några efterkommande eller någon mänsklighet. —

Anna Kuntas föräldrar skulle säkerligen ej ha utstött hennes lille barnlige son. Hon hade så länge efter "en livsfunk" och ville ej falla ned och förgås som en torrgren och sitt släktträd, vilken aldrig fått sätta blomma och frukt. —

Följd av dessa funderingar, besökte hon föräldrarnas gravar på Vidarslefs kyrkogård nattetid, sökte tecken från dem. Där stannade hon länge, kanske tio dagningar. Hon andade och pyttde gravarna, medan hon pratade med de döda. Hon såg där och mumlade, frågade och svarade själar och fiender.

41
Tröst och förlåtelse, förklarade hon efteråt.

De döda glattes med henne över "lille rare Broder Erik".

Snart började hon intressera sig även för andra döda.

De levde i sina ^{ansåg hon} gravar, men hade det tröst där, övergivna
av egna släktingar på jorden. Anna Kunta skulle dö för

Trösta även dem. Hon hade med sig hela fång av blommor
till gravarna, vilkas döda bevede och jämrade sig för henne.

Hon fick uppenbarelser där. Många av allmoget trodde
på hennes ideer och skickade genom henne bön och hälsningar
till sina döda. — — Genom detta hennes barmhärtighets-
verk förtjänades Gud, mente hon, så att hon ej mer såg hennes
skuld, — — om det nu var skuld och synd. Därför var hon ej rädd.

Anna Kunta talte ej, att man sade emot henne i fråga
om hennes andelära. De jämrade hon sig och föll i gråt.

En person sade henne, att de döda vore förintade till evigt.

I helig harm och med predikoton utslungade hon följande:

"O människor, du nekade våra döda liv,
När du uti din narrdräkt går på jorden."

Men du en gång, när dräbsten kastas av,
Erkänna måste, det är sant och visst:
Om gästar, spöken, underliga syner,
Som griften kastar upp vid midnattstuden;
Vad tjunt man hört ur kyrkor,
Och ur beukhus en sorglig suckan,
Jämmerrop ur graver. — (Meddelat av en dräng, Sven Trehsson.)

I sin dödsbult fördes Anna Kunta
till ett annat intresse. "Trots outsigelig smälek"
ledde hon "med salig vördning" buri ett stort
liv under sitt hjärta. Därför tog hon sig an ha-
reande bevinande i socknen. Särskilt om någon fick miss-
fall, utiåg hon sig till föterkans bistånd. De voro beklag-
liga, som födde liv, vilket ej blev till. Då sågde hon
för att pupplingen kom i riktig föd. Den finge ej grävas
mer var eller hur som helst. I stället skaffade hon en
liten träask, i vilken hon svepte det döda fostret, som

6) hon bar till gamla kyrkan. Där stoppade hon in det i ett av de lufthål, som fanns i grunden, eller också i någon spricka av ringmuren på innersidan.

Vid detta tillfälle sjöng hon följande vaggvisa med entonig sovglig melodi. Därav blev den också en gravsång.

Lille Bi, lille Bi

I Ana Kuntas famn,

Du fick ej dop, ej namn.

Men Gud Fader stor,

Som i himlen bor,

Han tage dig väl an,

Han tage dig väl an. " (Åhöra upptecknaren,)
som han återge melodien.)

Om Ana Kunta är i öfrigt endast att tillägga, att hon så småningom åtestog sin matvårning. Hon leste visserl. då och då de böder på kyrkogården, men levde ^{mer} i stillhet och dog vid några och femtio års ålder, omtyckt av alla. Halvbrodern gifte sig sedan och

71

ACC. N:R. M. 8055:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fick barn, vilka övertogs åttingen (hemmanet.).

Bror Erik Anesson blev en välarbäddad och ganska begåvad yngling. Skötte sig väl både i hemmet och skolan.

När han "läst fram", emigrerade han till Amerika, där släktingar tog emot honom.

Han hade i hemorten fått lida mycket för sin härkomst. Men han skrev omma brev till modern, där han i ett lås ha tackat henne "för livets gåva, trots allt." — I Sverige avhölls han aldrig mer.

JR

1919 4/12